

Plant ac ysgariad a diddymiad

Beth ddylwn i ei wneud cyn cychwyn cais?

Darllenwch daflenni **D183 Ynglŷn ag ysgariad/diddymiad** a **D184 Rydw i eisïau ysgariad/diddymiad – beth ddylwn i ei wneud**

Fydd y llys yn ymdrin â holl blant y briodas neu bartneriaeth sifil?

Na, dim ond y rheini sy'n parhau i fod angen eich gofal a'ch cefnogaeth ariannol oherwydd eu hoedran a'u hamgylchiadau.

Bydd gofyn i chi roi manylion a dyddiad geni pob plentyn byw yn y teulu, ar gyfer dibenion ystadegol, pan fyddwch yn llenwi rhan 7 o'ch deiseb (cais).

Gweler taflen **D184 Rydw i eisïau ysgariad/diddymiad - beth ddylwn i ei wneud?**

Bydd y llys yn ymdrin ag unrhyw blentyn a aned i chi a'r atebydd (yr unigolyn arall yn yr achos), neu unrhyw blentyn yr ydych wedi'i drin fel petai wedi'i eni i chi, ac sydd:

- dan 16 oed; neu
- rhwng 16 a 18 oed ac yn parhau i fod yn yr ysgol neu'r coleg yn llawn amser.

Cyfeirir at y plant hyn fel 'plant y teulu'.

Mae hyn yn cynnwys plant y mae'r ddau ohonoch wedi'u mabwysiadu. Nid yw'n cynnwys plant maeth.

Ydy hyn yn golygu bod rhaid i mi ofyn i'r llys wneud gorchmynion am yr holl bethau hyn?

Na. Byddai'n well pe gallech chi, yr atebydd (a'r plant os ydynt yn ddigon hen i ddeall) gytuno ar y pethau hyn gyda'ch gilydd heb i'r llys orfod gwneud gorchymyn (y cyfeirir ato fel 'gweithredu ei bwerau dan Ddeddf Plant 1989').

Pa un ai a ydych chi a'r atebydd yn cytuno ynghylch y plant, bydd y llys ond yn gwneud gorchymyn os dyma yw'r peth gorau i'r plant, yn hytrach na pheidio gwneud gorchymyn o gwbl.

Canllaw am ddim yw'r **Cynllun Magu Plant** sy'n ceisio eich helpu chi a'ch cynbartner i gytuno ynghylch trefniadau ar gyfer eich plant yn y dyfodol. Mae ar gael o'ch llys teulu lleol sy'n delio gyda materion sy'n ymwneud ag ysgariad/partneriaeth sifil.

Ffoniwch y Llyfrfa ar

0870 600 5522 neu ewch ar-lein yn www.tsoshop.co.uk (teipiwch 'parenting plans' yn y blwch chwilio).

Wrth feddwl beth sydd angen ichi gytuno arno, byddai o gymorth i chi feddwl sut bydd eich plant yn cael eu cefnogi'n ariannol drwy gytundeb cynhaliaeth plant.

Beth os na allwch gytuno gyda'ch priod neu bartner sifil ynglŷn â'r trefniadau ar gyfer eich plant?

Os oes anghydfodau ynglŷn â'r trefniadau ar gyfer eich plant, efallai y byddai'n rhaid i chi wneud cais ar wahân dan Ddeddf Plant 1989.

Pa fath o orchmynion y gall y llys eu gwneud?

Y mathau mwyaf cyffredin o orchmynion yw gorchmynion am gefnogaeth ariannol a gorchmynion ' adran 8'.

Mae mathau gwahanol o orchmynion adran 8.

- Mae gorchymyn trefniadau plant yn penderfynu gyda phwy ddylai'r plentyn fyw ac ymhle, ac mae'n penderfynu gyda phwy ddylai'r plentyn gael cyswllt a threulio amser â nhw.
- Gorchmynion camau gwaharddedig sy'n atal rhieni plentyn, neu unrhyw un arall a enwir, rhag cymryd rhai camau, megis mynd â'r plentyn dramor heb gael caniatâd y llys yn gyntaf.
- Gorchmynion materion penodol sy'n nodi'n union sut y dylid ymdrin â mater penodol ynghylch y plant, megis eu haddysg.

Gall y llys hefyd wneud gorchmynion megis gorchmynion gofal neu orchmynion amddiffyn brys pan fo'r plant yn cael eu cam-drin neu mewn perygl o niwed.

I gael rhagor o wybodaeth, gweler taflen **CB1 Plant a'r llysoedd teulu**.

Sut mae trefnu cefnogaeth ariannol?

Mae gwahanu yn creu llawer o broblemau, ond mae'r rhan fwyaf o rieni eisiau gwneud y gorau dros eu plant. Y peth gorau ar ôl gwahanu yw ceisio gweithio gyda'ch gilydd.

Fel arfer, mae plant yn ymdopi'n well ar ôl i'w rhieni wahanu os yw'r ddau riant yn aros yn rhan weithredol a phositif yn eu bywydau lle bynnag bo'n bosibl. Mae plant sydd â pherthynas bositif gyda'r ddau riant yn fwy tebygol o wneud yn dda yn yr ysgol a pheidio â mynd i helynt.

Byddai cytuno ar gytundeb cynhaliaeth plant yn un ffordd o weithio gyda'ch gilydd a rhoi anghenion eich plant yn gyntaf.

Ceir gwasanaeth rhad ac am ddim defnyddiol o'r enw Opsiynau Cynhaliaeth Plant sy'n gallu dweud pob dim wrthyhych am gynhaliaeth plant a'ch helpu i drefnu cytundeb. Ffoniwch Opsiynau Cynhaliaeth Plant ar 0800 988 0988, ewch i www.cmoptions.org, neu anfonwch y gair OPTIONS mewn neges destun i 66644 a bydd rhywun yn eich ffonio'n ôl yn rhad ac am ddim.

Mae galwadau i rifau 0800 yn rhad ac am ddim o linellau tir BT, ond efallai y bydd rhaid ichi dalu mwy os ydych yn defnyddio cwmni ffonau arall, ffôn symudol neu os ydych yn ffonio o dramor. Gall galwadau o ffonau symudol gostio llawer mwy, felly holwch eich darparwr gwasanaeth ynglŷn â chost galwadau. Codir cyfradd safonol eich rhwydwaith am negeseuon testun SMS. Ar ôl derbyn eich neges destun, bydd asiant Opsiynau Cynhaliaeth Plant yn eich ffonio'n ôl. Ni fydd rhaid ichi dalu am yr alwad.

Mae cynhaliaeth plant yn gefnogaeth ariannol reolaidd, ddibynadwy sy'n help tuag at gostau byw dydd i ddydd plentyn. Bydd y rhiant sydd ddim yn brif ofalwr am eu plentyn o ddydd i ddydd yn talu'r rhiant neu unigolyn (megis taid neu nain neu warcheidwad) sydd yn gofalu, ond gall fod yn fwy na thalu arian yn unig – gall cynhaliaeth plant wneud gwir wahaniaeth i fywyd plentyn a gall helpu dalu am bethau fel dillad, bwyd a phethau eraill sy'n hanfodol.

Bydd llawer o rieni'n dewis gweithio gyda'i gilydd er mwyn trefnu cytundeb cynhaliaeth plant. Gall y trefniadau teulu hyn gynnwys pethau eraill hefyd megis gofalu am blentyn ar y cyd neu gytuno ar sut bydd eich plant yn treulio eu hamser gyda phob rhiant. Os nad yw hyn yn bosib, mae opsiynau eraill ar gael.

Mae rhai amgylchiadau lle nad oes gan yr Asiantaeth Cynnal Plant y pŵer i benderfynu faint o gynhaliaeth plant y dylai rhywun ei dalu, gan gynnwys pan fo'r atebdydd yn llysrïant i'r plentyn. Yn yr amgylchiadau hyn, efallai y byddwch yn gallu gwneud cais i'r llys.